

1. Lesbos is niet fijn

De vlucht naar kamp Moria

15 maart 2020

Lieve *ομα*,

Ik ben zo blij! Ik heb van een aardige mevrouw uit Nederland die in kamp Moria werkt een pen en papier gekregen. Nu kan ik u eindelijk vertellen hoe het hier in kamp Moria is en ook hoe het was om met de boot van Turkije naar Lesbos te varen. We hebben zoveel meegemaakt, *ομα*!

Papa heeft zes weken geleden vanuit Duitsland naar mama gebeld. Hij heeft gezegd dat wij zo snel mogelijk moesten proberen om vanuit Turkije door te reizen naar Duitsland. Papa heeft in dat land een verblijfsvergunning gekregen. Hij mag er voorlopig vijf jaar wonen. Hij hoopt dat wij nu ook vlug naar Duitsland komen. Ik kan haast niet wachten, *ομα*. Ik verlang zó erg naar papa. Het is al twee jaar geleden dat hij vanuit Syrië is weggevlucht. Zó lang heb ik hem al niet gezien!

* * * * *

Nu ga ik u vertellen van de boottocht ...

Op de avond voordat we 's nachts naar het strand zouden gaan om met de boot naar Lesbos te vluchten, zei mama tegen Maryam, Sandria en mij: 'Vannacht gaat het gebeuren, lieve kinderen. Jullie moeten straks eerst nog een poosje gaan slapen. Zorg dat je uitgerust bent, want vannacht doe je natuurlijk geen oog dicht. Jullie mogen zodra we op reis gaan niet meer praten. Elk geluid kan ons verraden. Als we betrapt worden door de douane, worden we meteen teruggestuurd en zitten we voorlopig vast in Turkije. Bovendien ben ik dan al het geld kwijt dat ik heb betaald aan de smokkelaars. Beloven jullie me dat jullie heel goed je best doen?'

Natúúrlijk beloofden we dat. We wilden niets liever dan zo vlug mogelijk weg uit Turkije. Want daar was het voor ons niet fijn. En we wilden naar papa. Daar hadden we alles voor over.

Om drie uur 's nachts verlieten we het dorp waar we een paar weken hadden gewoond. Het was pikdonker. Heel af en toe scheen de maan even van achter de dikke wolken. Zo konden we ook zien dat er bij de zee nog meer mensen op het strand stonden. Ik schrok ervan. Zouden die allemaal meegaan met onze boot? Hoe groot zou de boot wel niet zijn!

De eigenaar van de boot was een heel strenge man. Hij hield een zaklamp bij zijn gezicht, deed zijn vinger tegen z'n mond en gebaarde dat we muisstil moesten zijn. Hij gaf ons een zwemvest, dat moesten we zo snel mogelijk aandoen en hup, daarna meteen de boot in. In het donker raakte ik mama kwijt tussen al die mensen. Zij had Sandria en Maryam een hand gegeven omdat zij jonger zijn dan ik.

Het was zo moeilijk om niet te roepen! Een man gaf me een duw, ik struikelde bijna en rolde zo over de rand van de boot. Ik had steeds gedacht dat we in een echte boot zouden overvaren, maar onze boot was gewoon een rubberboot met een motor. Alle mensen werden in de boot gepropt, oma. We zaten helemaal klem! En het ging zó snel. Niemand durfde een kik te geven.

Toen de maan weer heel even van achter de wolken kwam, zag ik dat niet alle mensen in de boot konden. Even wilde ik schreeuwen: 'Mama!!' Stel je voor dat mama niet mee zou varen. Dan zou ik haar kwijt zijn! Mijn keel zat dicht! De motor sloeg aan en we staken van wal. Het was spannend en griezelig tegelijk. Hoe wist de schipper precies waar hij moest zijn? Zouden we veilig aan de overkant komen? Toen we een eindje van de kant af waren, sprong de schipper zelf uit de boot en zwom terug naar het strand. Er klonk een zacht gemompel in de boot. Dát was gemeen! De schipper liet ons gewoon in de steek! Nu moesten we zelf maar zien hoe we aan de overkant kwamen! Zouden we daar wel ooit aankomen? Of ... of zouden we ... Ik durfde niet verder te denken.

* * * * *

Nadat we een halfuur gevaren hadden, begon het opeens hard te waaien. De wind stak op en de golven werden hoger. Daardoor spatte het water soms over de rand. Het duurde niet lang of onze voeten waren helemaal nat. Het begon te regenen en te stormen. Het was levensgevaarlijk. Er kwam steeds meer water in de boot. Een van de

mannen zei dat alle kinderen hun rugtas overboord moesten gooien. De boot werd door al dat extra water op de bodem veel te zwaar en lag daardoor te diep. Ik klemde mijn rugzak stevig vast want daarin zaten nog wat schoolspullen, wat speelgoed en ... mijn lievelingsknuffel die ik ooit van u heb gekregen, oma. Moest ik die weggooien? Dat nooit! Maar andere mensen trokken de tas uit mijn handen en hup, daar ging hij. Ik had wel willen schreeuwen, maar durfde het niet. Ik was zo bang! Ik snikte zacht.

Heel in de verte zagen we het licht van de vuurtoren van Lesbos. Dáár moesten we dus heen! De hele tocht kon wel vierenhalf uur duren want het was heel moeilijk om de goede koers te blijven varen door de harde wind. Steeds ging de boot te veel naar één kant. En dat was juist de verkeerde kant! Toen we dichterbij de vuurtoren kwamen, zagen we allerlei kleine lichtjes op de kust. Net kleine sterretjes. Er werd ook een groot vuur gestookt! Dichterbij zagen we wat er aan de hand was. Er stonden mensen te seinen met hun mobiele telefoons en met zaklampen. Ze riepen heel hard: 'Kom hierheen, kom hierheen!' Later hoorde ik dat ze dat doen omdat het bij de vuurtoren heel gevaarlijk is om aan land te gaan. Daar kan de boot kapotslaan op de rotsen.

Hoe dichterbij de kust kwamen, hoe meer moed ik kreeg. Het begon al wat licht te worden. Ik zag dat de gróte mensen op de rand van onze boot zaten, dus aan de buitenkant. De kinderen zaten middenin. Een baby huilde heel hard. Ik keek nieuwsgierig rond of ik misschien een bekende zag. Opeens zag ik mama aan de andere kant van de boot!

Ze knikte me bemoedigend toe. Ze was er dus toch!
Wat was ik blij!

* * * * *

's Morgens om zeven uur kwamen we aan bij het eiland Lesbos. De boot kon niet té dicht bij het strand komen, anders zou de bodem lek kunnen schuren op de rotsachtige bodem. Mensen die ons kwamen helpen, gooiden een touw naar ons toe zodat de boot stil kwam te liggen. De grote mensen stapten uit, ze stonden meteen tot hun middel in het water. Er kwa-

men mensen om de kinderen en een oude mevrouw te helpen. Zij hoefden niet door het water te lopen, zij werden gedragen. Gelukkig maar dat ze ons wilden helpen, want we waren zó verkleumd. Ik kon niet eens lopen, oma. Zó stijf was ik van het urenlang tot aan m'n knieën in het koude water zitten.

Een van de vrijwilligers tilde me uit de boot. Als m'n vrienden in Syrië het gezien hadden, zou ik me schamen. Welke jongen van elf jaar laat zich door een ander uit de boot dragen? Maar nú was ik blij. Ik moest erom huilen. Net als veel andere kinderen. We waren allemaal bang.

Ik zocht tussen de vluchtelingen naar mama. Opeens stond ze daar, met een oranje deken om zich heen. M'n zusje Sandria lag met haar hoofdje tegen mama aan. Ze snikte en was helemaal overstuur. Een van de vrijwilligers wilde haar helpen, maar Sandria klemde zich nóg vaster aan mama en kneep haar oogjes stijf dicht. Zo strompelden we het strand op. Daar konden we eerst ons vieze natte zwemvest uitdoen. Hu, wat was dat koud! Ik kreeg droge kleren en ook een deken. Daardoor werd ik heerlijk warm. Zo snel we konden, werden we naar een van de autobusjes van de vrijwilligers gebracht. Moeders met kleine kinderen mochten met de auto mee, de andere vluchtelingen moesten lopend naar het kamp Moria óf ze konden wachten tot er een grote bus kwam. Wat was ik dankbaar dat ik naast mama en m'n twee zusjes in de auto zat! Schuin achter ons zat een meisje hard te huilen. Zij was haar moeder wél kwijtgeraakt ...

Om negen uur 's morgens kwamen we aan bij kamp Moria. Ik keek m'n ogen uit. Ik zag hoge hekken en prikkeldraad. Het kamp leek wel een gevangenis!

We werden naar een grote witte tent gebracht waar heel veel

mensen zaten te wachten. Sommigen lagen op de grond te slapen. Ik denk dat het er wel tweehonderd waren. We zochten een plekje en keken wat rond. Een vrijwilliger vertelde ons dat er die week heel veel mensen aangekomen waren op Lesbos. Daarom duurde het zo lang voor alle formulieren met gegevens van de vluchtelingen waren ingevuld.

Daar zaten we dan. Ik voelde me wel teleurgesteld. Ik had gedacht dat we diezelfde dag al een eigen tent zouden krijgen, maar dat was dus niet zo. Maar goed, we waren in Europa! Nog wel niet in Griekenland, maar wel op het Griekse eiland Lesbos. In de grote witte tent werd het steeds drukker. Er kwamen in de loop van de dag steeds meer mensen bij die we niet konden verstaan. Het leek wel of iedereen hier een andere taal sprak. Ik bleef dicht bij mama.

* * * * *

Na drie lange dagen en nachten waren wij eindelijk aan de beurt. Nu kregen we een eigen tentje, een tas met kleren en wat boodschappen. Daar stonden we dan ... We moesten zelf maar een plaatsje opzoeken. Maar dat was moeilijk. Kamp Moria was overvol. In het kamp zelf was nergens meer een plaatsje te vinden. Ik snapte er niets van. Was dít nu Europa? In Europa zou toch alles beter worden? Wat viel dit tegen ... Na bijna een halfuur gezocht te hebben vonden we een plaatsje waar we onze tent konden opzetten b́uiten kamp Moria tussen de olijfbomen. Daar stonden wel duizend tenten van andere mensen die ook niet meer in het kamp pasten. Vanaf onze tent was het ongeveer tien minuten lopen naar de toiletten en de

douches in het kamp. Veel spullen om op te ruimen hadden we niet. Mama had alleen haar eigen rugtas nog. Die was gelukkig niet overboord gegooid, want in die tas zit de foto van papa én mama's telefoon. Stelt u zich eens voor, dat we die waren kwijtgeraakt!

In de loop van de dag, toen we op verkenning uitgingen, ontmoette mama een mevrouw die ook uit Syrië was wegevlucht. Zij vertelde dat ze al twee jaar in kamp Moria woont. Haar aanvraag om door te mogen reizen naar Europa is nog steeds niet besproken door de Griekse regering. De schrik sloeg me om het hart. Zouden wij ook zo lang moeten wachten?

* * * * *

We wonen nu een maand in kamp Moria, oma, maar het lijkt wel of ik hier al een jaar woon. Elke dag is hetzelfde. Ik kan hier niet naar school. Er is ook geen ruimte om te voetballen. We hebben trouwens niet eens een bal. Ik verveel me heel erg. Ik help mama vaak, dan heb ik tenminste nog iets te doen. Als zij onze kleren gaat wassen bij de douches pas ik op de tent en op m'n jongere zusjes. Maryam en Sandria mogen niet alleen thuis zijn en ook niet met andere kinderen gaan spelen als mama er niet is. Mama is bang dat Maryam en Sandria de weg kwijtraken en dan onze tent niet meer kunnen vinden. Er wonen zoveel mensen die een vreemde taal spreken! Verder wacht ik elke dag 's morgens én 's middags bijna twee uur in de rij op eten. Dat moet ik ophalen in kamp Moria. 's Morgens sta ik om vijf uur op, want stel je voor dat ik te laat bij het afhaalpunt ben, dan is het eten op en hebben we niets.

Ik ga ook steeds water halen in het kamp voor mama. Dáár is het zo vies, oma! Niets wordt schoongemaakt. De kranen zijn vies, de wasbakjes, de douches. Brrrrr! En de toiletten ... daar is het nóg erger. Er zijn maar heel weinig toiletten en douches. Mama vertelde dat we met 400 mensen met 1 toilet moeten doen. En dat 1800 mensen met 1 douche moeten doen. Het zal vast waar zijn, want er staan altijd lange rijen mensen te wachten. Ik ga niet vaak douchen. Ik vind het er te vies. Eén geluk: wij hebben een eigen tent. Er zijn ook vaders en moeders die met hun kinderen samen met drie andere gezinnen in één grote tent moeten wonen. Dan hoor en zie je alles van elkaar. Soms spreken andere mensen in de tent ook nog een vreemde taal. Dat zou ik echt moeilijk vinden. Vaak is er in die tenten ruzie.

* * * * *

Wat een lange brief, hè oma. Ik krijg pijn in mijn hand van het schrijven. Ik heb nog nooit zó'n lange brief geschreven. Ik zou u nog veel meer willen vertellen. Maar ik heb een idee ... Ik schrijf u gewoon nog een keer! Over een paar weken of zo. Dan heb ik weer nieuwe dingen meegemaakt. Ik ben zo dankbaar dat de Nederlandse mevrouw me beloofd heeft dat ze me gaat helpen. Zij geeft deze brief mee aan een arts uit haar land die contact heeft met een dokter die bij u in de buurt woont. Hij zal ervoor zorgen dat de brief bij u komt. Soms heb ik heimwee naar het Syrië van toen ik nog heel klein was. Niet naar de nachten dat ik bang was als er gebombardeerd werd. Niet naar de dagen dat ik niet veilig over straat kon. Maar soms zou ik zo graag éven terug willen zijn in ons huis

van vroeger. Even uit school bij u in de tuin theedrinken onder de amandelboom. Even knabbelen van uw heerlijke pistacheenootjes. Of van iets lekkers dat u hebt gebakken. Soms droom ik dat ik weer thuis ben. Dan is het net of ik weer in ons eigen mooie huis woon, met m'n eigen kamer, met de fijne badkamer en al m'n speelgoed. Ooit hoop ik terug te komen, oma! Als de oorlog voorbij is en het voor ons weer veilig genoeg is om in Syrië te wonen. Want Syrië is en blijft toch mijn land. En, als ik weer bij u woon, kan ik ook voor u zorgen.

Dag lieve oma!
Liefs van Emir